

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІІ

Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІІ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 2.50 дол.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Uk-
rainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 1
від стиха. Більші по 200
всякі оголошення платять ся з
гори.

PRACIA

Prudentopolis —:— Paraná

Ми Українці до скопу
В нас є сила Козаків!

Не роздучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Польське вихованне.

Ніщо не є так погубне, як зле вихованне. Яка школа, яке вихованне, така й суспільність. І тому кождий нарід дбає передовсім о те, щоб його школа стояла на принципі моральности, руковидила ся ідеєю правди, вистерігалася брехні. Бо коли перепойти душі молодіжи брехнею, тоді вже й цілий нарід побудує все своє життя на основах неправди. А нарід, який зробить своєю суспільною релігією брехню, є народом без будуччини, є тягарем всего людства, є бандитом з сімї народів.

Поляки мали нераз добрих педагогів. Та голос тих ідеалістів губився на базарі польських лжепророків і до суспільної польської школи не доходив ніколи. Ціле своє вихованне побудували Поляки на самообмані, на брехні. Брехнею вони впивалися, як погубним опієм; за нею вони бігали, всюди шукали її, вона стала насушним хлібом їх душі.

Оя погоня блягою, за опієм самообману викривила їх цілу культуру, зробила з неї рабіню цього інстинкту польської душі, зробила з неї служительку у храмі неправди. І шез з горизонту великий польський педагог езуїт, П. Скарґа, з його «соймовими казанями» знісав мову, таланту зробили опій для суспільства, яке розлюбувалося в ньому.

Чи це не іронія, не глум, що Поляки, котрі перед цілим світом кричали і кричать ще сьогодні про свій демократизм і виводять родовід своїх королів від Пяста, «круля хлопкуф», — що ті самі Поляки зробили своїм пророком і вихователем дрібного шляхтича і плазуна перед шляхотською буютою, А. Міцкевича? Що вони мізерного поетчику Красіньського, який задовольяв польську душу розлюбвану в самообмані, поставили поруч великана Міцкевича, а натомісьць найбільшого свого поета-демократа, Словацкого, поховали за життя?

Що навіть один з найбільших польських істориків літератури, проф. ґр. Тарновскі, у своїх університетських викладах не міг Словацкому забути його демократизму та правдомовности і приходилося аж Українцєви проф. Третьякови з тогєж самого університету воскрешати великого польського поета?

Що-ж дивного що великан, поет Виєпяньскі, який промовляв до душі свого народу могутнім словом і міг відродити цілу польську націю, здійснити намір Словацкого, котрий бажав «дармоїдів хліба переробити в ангелів», — що тойже Виєпяньскі поділив до

повістяр і ідеолог Жеромскі, письменник, якого ціла Європа знає, за виїмкою Польщі — лиш тому, що він є демократом і брідиться блягою і обманом? Коли тимчасом мірноту, плягіятора (злодія чужої писаної думки), брехуна і фалшивника історії, з талантом письменника для кухарок, ґ. Сенкевича, обкадили Поляки як свого ґенія, розкричали його сумнівну славу, зробили його вихователем цілого суспільства. Вони розкинули в дешевеньких виданнях його «трильоґію» по всіх хатах, змусили кожного ученика запізнатися з нею до найбільших подробиць і скривили душу цілих поколінь, затруїли її брехнею, вбили в неї всякий критицизм і виховали покоління сучасних мальованих лицарів, що своє геройство виявляють бандитизмом, злодійством і різунетвом. (Диви хроніку полевих судів у польській армії в краєвих польських газетах; диви статті «Час-у», «Нової Реформи» на тему вартости польської армії).

Цего роду терор у польському вихованню доводить до того, що польській не кажемо міщанин, а навіть інтелігент, не в силі відчути різниці між правдою і неправдою, між добром і злом — що його душа є для тих понять

кий ще вміраючи, велів переказати цісарєви, що вмирає як його вірний слуга), а всі польські газети зарепетували: мовчати, безсоромний, паршивий Жиде!

Зважається наслідник Потоцького, намісник Бобжиньскі не скажемо обороняти Українців у Сх. Галичині, а замічувати, що вони є — а польські студенти обкидують його на університеті гнилими яйцями, хоча передше вся Польща величалася ним.

Ось таке є розумінне справедливости у польського загалу!

Наслідки цього терору у вихованню відбивається в кожній гадузи польського життя.

Обкаджений всіма «спаситель» Польщі, «найбільший політик у світі», Падеревскі, сьогодні всіма обплюваний тому, що не вдалося йому завести польських грабіжників аж до Чорного Моря, бо сі грабіжники тільки словами до него перлися. Вітоса, «премієра — хлопа», постисла та сама доля.

Сьогодні приходиться черга на найбільшого з них, на Пілеудьського, котрого похід на Київ скінчився соромною катастрофою.

Терор, впоєний у школі видає всюди плоди.

Найбільший фінансієст польський, Біліньскі, сидить в Австрії, бо зграв шумовиння в урядничім

губним опієм; за нею вони б'гли, всюди шукали її, вона стала насушним хлібом їх душі.

Ся погоня блягою, за опієм самообману викривила їх цілу культуру, зробила з неї рабину цього інстинкту польської душі, зробила з неї служительку у храмі неправди. І щез з горизонту великий польський педагог єзуїт, П. Скарґа, з його «соймовими казанями» зникли моралісти в роді автора твору: «Життя чоловіка в Польщі чесного» — появилися натомість шарлятани, жреці брехні, факіри, що себе самих і свій нарід напувають розкішю душевного самовбивання. Польська історія зробилася брехливою байкою, польське писменство пішло на службу носителів ідеї розбою. А враз і ціле польське виховання попало на манівці самообману і ідолопоклонства перед брехнею. Польські ідеологи і поети зрозуміли уподобання свого загалу і усі ті, що не хотіли піти в могилу забуття ще живими, з свого

Третяковий з історії польського поета?

Що-ж дивного що великан, поет Вієпянські, який промовляв до душі свого народу могутнім словом і міг відродити цілу польську націю, здійснити намір Словацького, котрий бажав «дармоїдів хліба переробити в ангелів», — що тойже Вієпянські поділив долю з Словацьким і польський нарід зачинив йому дорогу на Вавель, де спочиває стільки «дармоїдів хліба»?

Що-ж дивного, що забудим і ненавидженим жив великий фільозоф польський, прегарний маляр польської мужицької душі, першорядний критик і історик мистецтва Ст. Віткевич — тільки за те, що він зважився Полякам нагадати, що у Сх. Галичині таки живе український нарід, і що цього народу не змете з лица Сх. Галичини ніяка сила?

Що-ж дивного, що майже невідомим живе найбільший польський

формі» на тему вартості польської армії).

Цего роду терор у польському вихованню доводить до того, що польський не кажемо міщанин, а навіть інтелігент, не в силі відчути різниці між правдою і неправдою, між добром і злом — що його душа є для тих понять недоступною. І виходять такі цікаві історії:

Гр. А. Потоцького, як сліпого раба австрійського деспота Франца Йосифа I. ненавидить цілий польський загал. Вбиває його куля українського студента — і цей зненавиджений граф авансуює на народного героя, йому ставлять «живий памятник», одну з львівських улиць охрещують його іменем, цілий нарід оплакує його як найбільш для Польщі заслуженого. Зважається досі почитаний редактор «Критики» в Кракові, Фельдман, нагадати, що на ділі ніякої школи Польща через смерть Потоцького не понесла (Потоць-

найбільшого з них, на Пілеудського, котрого похід на Київ скінчився соромною катастрофою.

Терор, впоєний у школі видає всюди плоди.

Найбільший фінансіст польський, Білінські, сидить в Австрії, бо зграя шумовиння в урядничім уніформі не дозволила йому завести контролю над польською державною господаркою.

Усі чесніші, або краще виховані Поляки сидять за границею, бо не хотять переносити на собі терору руйників і злодіїв, що бавляться в польську державу.

Ось куди завело отруйне виховання польську суспільність!

Дивімся-ж на сі наслідки і вчім ся, якими нам треба бути.

П. Карманський.

Ви ще не дали на позичку Нац. Оборони? Ви ще не є членом „Укр. Союзу в Бразилії? І ви ще звете себе Українцем?

Сагайдачний

(Історична повість.)

I.

В Січі було гамірно — треба було вибрати нового кошового, що вів би козаків в морський далекий похід.

Все кипіло. Чулася страшна лайка, крики, звеніли шаблі, хтось комусь грозив „утопити“ чи „забити киями як собаку“. Військо поділило ся на партії і кожда партія викрикувала свого кандидата.

Старого Нечая! — чуло ся серед одних.

— Небабу Хвилона! ревіли другі. — Небаба добрий козак!

— К бісу з Небабою! Сто копанок йому чортів! Нечая!

— Небабу, Небабу!

А там уже ішла бійка: ті що стояли за Небабу, билися з нечаївцями. А там піднялися нові голоси:

— Сагайдачний нехай веде вас в море! Сагайдачний!

— Геть з Небабою! Геть з Нечаем! Нехай Сагайдачний отаманує!

Сагайдачного! Сагайдачного, брата, виберемо! Нехай він панує!

— Сагайдачному булаву! До булави треба голови, а у него добра голова, розумна.

Сагайдачного, брата сто копанок чортів — нащо вже й кращого.

— Сагайдак! Сагайдак! Го-го-го! — за-

ревіла вся товпа, і шапки, мов хмара переляканих птиць, полетіли ввєрх.

Так вибрали Сагайдачного: кидане шапок до гори було знаком, що так хоче народна воля. Повороту назад вже не було.

Сагайдачний став було кланятися, просити щоб його увільнили; казав, що він уже старий, недобачає і булави навіть не втримає в руках, але йому зараз же загрозили смертю.

В воду його, стару собаку, коли не бере булави!

— Киями, мат-тері його хиря.

Уже кого полюбили козаки і обрали на отаманство — то мусить коритись, а то зараз же або киями забють на смерть або в Дніпрі утоплять. А взяв булаву — приймає ж тепер і всякі козацькі вибрики та примхи, бо нового отамана і смітем обсипують з ніг до голови, і болотом лице йому мажуть і бють, аби памятав він що нарід дав йому власть — нарід же може й взяти її назад. Але потім, як все те вже скінчилося — кошовий був паном життя й смерті кожного козака. Козаки трепетали перед ним, він вів їх куди хотів, хоч знов всяка неудача падала на його-ж потім голову і рідко котрий кошовий кінчав своєю смертю.

Сагайдачний дуже добре знав ту відвічальність власти над козаками, як рівно й незмінну народну волю — і рішучо підняв голову.

— Нехай буде так, панови громадо. Я приймаю військові клейноди — на те воля Божа — сказав він і поклонився на всі чотири боки.

І знов хмара шапок полетіла в воздух. Козаки закричали;

— На могилу ншого батька! На могилу кошового!

— Нехай високо сидить над нами.

— Вози дайте! Землю на могилу копайте.

Звідки не взяли вози, їх перевернули до гори ногами.

— Нехай так до гори ногами орду ставить!

І Туреччину!

Козаки, вихопивши з похов шаблі почали копати землю, де хто стояв. Набирали землю в шапки, в поли і кидали на вози.

„Мов покійника засипають“... думалося Сагайдачному, котрий стояв на боці і дивився на ту роботу. Пригадалася йому козарська дума, де говориться, як козаки свого братчика, убитого Татарами, постріляного і порубаного в степу ховали: шаблями суходіл копали, свого товариша засипали...

І якесь гірке почуте здавило Сагайдачному серце. Перед його очима пролинуло все його козацьке жите, згадки з дитинячих літ. Хата в Самборі, ласкаві очі матері, церковка, де він підспівував дякови, а потім і апостола читав... А тепер он яка шана... он яку високу могилу для нього сиплють...

Могила росла все висше й висше. Он уже козаки, сміючися та жартуючи педвелизуть на ню...

— Висше, висше насипайте хлопці! — перекликалися козаки. — Нехай буде така могила, щоб звітром говорила.

— Сипте, сипте, панове, козацьку славу! Нехай росте козацька слава!

От вже і готова могила. Висока, висока, висша всіх, які насипали ся попередним кошовим, козаки утопують її ногами, ви-

трукують шапки і сходять в низ збираючи ся в коло.

Писар, звертається до нового кошового.

— Іди батьку, закон брати.

Сагайдачний іде на могилу і сідає на самім вершку.

— Здоров був новий батьку! — кричать козаки. — Дай тобі, Боже, лебединий вік та журавлиний крик!

— Щоб тебе так, як тепер, було видко, коли ми з ворогами будемо битися.

А кухарі набрали тимчасом повен кіш смітя і на плечах втягли той кіш аж на могилу. Там підняли його над головою нового кошового. Сагайдачний закрив очі...

На щастє, на здоровле, на нового батька! — крикнули кухарі і перевернули кіш зі смітем над головою нового отамана.

— На щастє, на здоровле, на нового батька! — громом повторили козаки.

Потім зійшов на могилу писар і урочисто сказав:

— Як тебе тепер, пане отамане обсипали смітем, так в першій нагоді й пригоді обсиплють тебе козаки, як пчолы матку.

На могилу товпами лізли козаки і стали виробляти з новим батьком, що кому хотілося. Один мазав лице болотом, другий смикав за чуприну.

— Щоб не гордував нашим братом козаком.

— Щоб добрий був з ніг до голови.

— Щоб так бив Татарву і Ляхів, як я тебе бо — казав третій, накладаючи в потилицю своєму „батькови“.

Нарешті Сагайдачний встав, і весь обмазаний, обсипаний, під крики своїх діток пішов до куріня.

За хвилину він вже звідти пареодягне-

Інтернаціональний Конгрес Мира про Східну Галичину.

Від дня 25. до 28. липня с. р. радив у Лондоні Інтернаціональний Конгрес Мира, якому проводив бельгійський сенатор La Fontaine. Конгрес почався привітом лондонського лорда-мера від міста Лондону. Опісля міністер освіти Фішер відчитав привіт англ. короля та побажав Конгресови успіхів від англійського правительства виказуючи в довшій промові, що воно все змагало до мирного полагодження міжнародних спорів та що в будуччині воно доложити усіх заходів, щоб виключити всяку можливість нової війни.

Конгрес, на яким було заступлених 26 народів, займався питанням господарської відбудови Європи, розброєнь, ревізією мирових договорів та правами націй. Галицьку Україну заступав Др. Степан Витвицький.

Дня 28. липня Конгрес на повнім засіданні ухвалив одностайно (не вчисляючи голосів польських) отсю резолюцію:

Інтернаціональний Конгрес Мира маючи на увазі домагання, предложені представниками Єгипту і Східної Галичини висловлює бажання, щоби право національного самовизначення було зреалізоване можливо найскорше в тих краях і в усіх інших, яких політичне становище є неозначене або оспорене.

Балканізація Східної Галичини

Стріляють до жандармів. У Янові коло Львова вертав недавно командант польської жандармерії Шиманські з патрулі. Нечайно з недалекого ліса стрілив хтось до нього з кріса, але невлучив. На другий день вечером застрілила якась невідома вища...

кій Росії, а саме висилки на Сибір. (Інтересно знати, котра з польських провінцій малаб стати „Сибіром“ для галицьких Українців? — Прим. Ред.)

—«»—

Загострений став в Святвищині паде важким тягарем на населення. На зверх проявляється він у найріжнійший спосіб. Мешканці мусять пильнувати залізничні лінії, телеграфічні й телефонічні проводи. Сепильновання відриває від праці денно понад 300 людей і то в найгорячішій часі польових робіт. Поруч з тим йде клясифікація „прамисьельності“ Поліція має здавати звіт про те, хто читає газети і які, куди ходить, з ким стрічається, хто до кого приходить і т. и. Ся клясифікація відбувається все з криком та лайкою. Ляцькі поліціанти роблять допити у в'їтв, переглядають пошту, контролюють листовищі, словом — дошкулюють українському населенню де можуть і чим тільки можуть. („Гр. Вістн.“)

Конференція Т-ва „Католицька Правда“ у Вінніпегу й Українці.

Великий католицький похід у Вінніпегу (в Канаді) був у неділю 25. червня с. р. В понеділок почалася конференція Товариства „Католицька Правда“. Для нас інтересна конференція тим, що займалася також Українцями й роботою між ними і для них.

В середу 28. червня Др. О. Сушко, що репрезентував на згаданій конференції „Запомогове Брацтво ім. св. О. Николая“, поставив резолюцію від Брацтва загально такою змісту:

Брацтво просить Т-во „Католицька Правда“, щоби воно переслало папі заяви католицької єдності, любови й послуху. Українці бажать задержати віру своїх пред-

„Гамай кицю“

„Коломийка то для хлопа — ногон кренці, гловон копа“.

Так співають підпиті Поляки і „гуляй душа, без контуша“ — полькен: Гамай кицю“.

„Не здорово, але гонорово“.

„Гамай кицю, гопаи цюцю“ нагадує епізод, який мав Падеревскі з Пілсудским. Той епізод подає „Сімфоні Сосайті“ з Нью Йорку, в своїм бюлетині.

Зараз по перемирю на поклик Пілсудского приїхав на конференцію до Варшави Падеревскі. Пішов на наради. Але Пілсудскі, як Поляки кажуть: „літевскі бандита“ зігнув голову в діл і ані слівцем на його прийняття. Падеревскі стоїть в сінях, за порогом, ні з сих ні з тих. Ніби на примієра йде а годі поріг переступити. Зібрані почали шелотіти.

Наконець Пілсудскі задер голову і, шукаючи очима по кімнаті чогось, що виратувалоби положення, побачив в куті більший фортеп'ян і, процідив кризь, зуби:

„Може би ви що нам заграли?“

„Чому ні“ відповів Падеревскі.

„Коли лишень будете танцювати то, що заграю“.

Не грав тоді Падеревскі і ніхто тоді не танцював. Заграв, коли став премієром не на фортеп'яні, на видатках, так, що Польща доднесь танцює а її марки чим день вище в гору скачуть.

Не гуляє Польща коломийки бо „коломийка то для хлопа“ але „гуляй душа без контуша“ — полькен: „Гамай кицю“.

І „не здорово“ Польщі і „не гонорово“. Але гуляє. Добре награв ій Падеревскі.

Штука не велика гуляти, коли грають. Більша штука гуляти, коли не грають. А Польща обі штуки потрафить!

Поляк про Польщу.

„То що пишуть польські часописи, що в Польщі добре, то брехня“.

„Тюрми запаковані людьми і не знати за що“.

„Польща є лишень для лапай-хлопців, лінюхів, грабіжників, і злодіїв ріжних відтинків“.

Той „Галерчик“ оповів також зібраним, що перед виїздом з Польщі на силу його записягнули, щоби не сказав правди, але його гризла совість і він зломавши присягу, сказав все, що знав.

ЗІ СВІТА.

Ліга народів займається мандатами.

Постійна дорадча комісія для мандатів при Лізі Народів почала дня 1. серпня дебату над мандатами держав над ріжними територіями а спеціально над правами національностей в територіях мандатів кляси Бітасі. Межи инчим будуть розбирати права національностей в територіях під японським мандатом.

Найближше засідання Ради Ліги Народів установлено на дні від 30. серпня до 4. вересня. На чолі об'рад буде стояти др. Кінонес Де Леон з Еспанії.

Селянські Повстання на Білій Русі проти Польщі

— По цілій Білій Русі починається поширять підїздова війна проти польської окупації.

До Ковна вже збирається велике число втікачів з обнятих війною околиць. Вони розповідають про многі стички межи селянами а польськими військами та жандармерією. Селянські повстання ведуться головно довкола міст Гродна та Вильни.

Селянські повстанці мали висадити міст межи Гродном та Скедельом, а здовж ріки Немена йдуть завзяті бої межи селянами та По-

дант польської жандармерії манські з патрулі. Нечайно з не-далекого ліса стрілив хтось до нього з кріса, але не влучив. На другий день вечером застрілила якась невідома рука польського лісничого Мартику й поранила його дочку. („Гр. В.“)

Відтиснуто телеграфічні стовпи 19-го липня на гостинці Коломия — Станиславів. На поперевертаних стовпах поперетинано ножом дроти. Ведеться слідство. („Газ. Цодз.“)

Відналив стирту сина в селі Прусак біля Комарна якийсь невідомий чоловік. Сіно належало до поляка Владислава Прандрея, управителя школи. Шкода виносить 110.000 мп. Повідомляючи про се, „Курер Львовські“ з 28. липня домагається від польського уряду введення до польського законодавства такої кари за підпал, яка була в царсь-

цька Правда, щоб воно переслало папі заяви католицької єдності, любови й послуху. Українці бажують задержати віру своїх предків. Дальше Брацтво просить, щоб Т-во „Кат. Правда“ допомогло поорганізувати всюди сильні українські католицькі добродійні товариства і щоб ужило свого впливу в Римі і взагалі в Європі в тім напрямі, щоб католики Поляки перестали тиснути католиків Українців у Східній Галичині, щоб перестали арештувати і мордувати тисячі Українців, а між ними і духовних.

Проти сеї резолюції виступили польські патріоти з протестом до вінніпегського архієпископа. Українці збирають матеріяли, щоб дати гідну й основну відповідь на сей польський протест.

Поляк про Польщу.

До Америки прибули „Галерчики“, котрі воювали за Польщу і завоювали для неї східну Галичину. Виправляючи їх до Америки Вітос казав їм, щоби збудували собі міст по океані і йшли пішки або, щоби то зробив для них Галер. Часть тих „Галерчиків“ прибула до Детройт, Міш. і її приносили Поляки в польським Народнім Домі. На тім прийняттю прибувши „Галерчик“ втяв слідуочу бесіду:

„В Польщі рядять тепер шарлягани і кати, мордують польський нарід і знущаються над ним. Люди гинуть, як мухи, бо поживи для людей нема. Нема убрання і обуви. Але начельнік Пілсудскі має шампан і дорогі автомобілі.

дити мого... дельом, а здовж ріки Немена йдуть завзяті бої межі селянами та Поляками, котрих спомагає 400 польської інфантерії та кавалерії.

Висадження моста доконано ще кілька тижнів тому назад. Польські власти мимо жорстокого слідства не потрапили вислідити виновників.

Драстичні пляни Франції супроти Німеччини

— Французький премієр Пуанкаре виступив з дуже скрайним проектом пімсти на Німеччині на випадок несповнення Німеччиною своїх зобовязань щодо воєнних відшкодовань.

Після сього пляну, Франція ма-лаби відлучити німецькі надренські провінції від Німеччини і утворити з них самостійну державу під аліантським междержавним зарядом.

ний, умитий і з булавою в руках. За ним несли інші військові клейноди. І товпа козаків притихла... Тепер можна було кошовому лиш махнути рукою, щоб у любого козана злетіла голова з плечий.

Сагайдачний об'явив похід в море. Радости козаків не було кінця.

II.

У дворі заможного осгрожського „обивателя“ Омелька, на прізвище Дряп-киця, теж в холедку, під повіткою сиділи хлопці; теж бесідували про свої хлопські справи. Великий двір був заставлений всяким знарядям господарським: плуг з задертим до гори ралом та одним колесом без обвода, чумацькі вози з мальованими ярмами, грубезні, з цілого вяза колеса, мазниці з догтем, вила, граблі; тут же довбалися кури з курчатами, хрокала свиня, гордо виступав когут.

Передня половина двора була засаджена вишнями а поміж ними цвили пишні цвіти маку, горлиці, васильків, нагідок, жовтого дреку, і хиталися великі шапки соняшника. Від воріт на праворуч комори, стайні, хліві — хороше, велике господарство.

В холедку під повіткою сидів сам Омелько-швєць, сивий дід, з підрізаними коло верхньої губи вусами; він латав чобіт і балакав з якимось парубком.

— Та якого-ж ви біса там друкуєте в вашій друкарні? — питав Омелько, просяючи дратву.

— Та книжки, дядьку, друкуємо — відповідав усміхаючися парубок.

— Які книжки?

— Та всякі.

— Ова! Ото сказав — усякі. Книжка — се ж не чобіт. От я усякі чоботи шию:

і козацькі великі і хлопчачі малі — все то буде чобіт. А книжки — гай-гай! Буває книжка добра, християнська, а буває й погана.

А недалечко від двох сих бесідників коло вогню сидів вусатий козак. Він тримав над вогнем велику залізну ложку з даревляним держалом: се він топив олово на кулі. На колінах у парубка лежала форма для кулі, а на землі стояла миска з водою.

Розтопивши олово в ложці, козак перехрестився і почав виливати його до форми; куля плюснула у воду й зашкварчала.

— Перша куля во ім'я Отця! — урочисто сказав козак.

— Амінь! — додав Омелько.

— Друга куля во ім'я Сина казав далі вусатий козак.

— Ще раз амінь — стверджував Омелько.

— Третя куля во ім'я Духа Святого.

Він перебрав усіх святих яких лиш знав: і Богородицю, і Покрову, і святу Пятінку і Миколу, і Івана головосіку, і святого Юрія — і всім по кулі.

— Чи добрі кулі? — спитав друкар, вилловивши з води одну кулю та розглядаючи її на всі боки.

— Добрі братчику! Такі добрі, що в саме око будуть бити.

— А ще-б ні! — усміхнувся друкар. — Олово неаби яке а вчене.

— Як то вчене? — здивувався Омелько, виймаючи з рота дратву.

— Та же вчене, дядьку! Сим оловом польські книги друкували.

Парубок витяг з кишені кілька чорних черенок і показав їх Омелькови. Сего хлопця звали Хведьком, а був він за друкаря в

славній на тодішні часи друкарні князів Острожських. Хведько став друкарем поневолі — бо так схотілося старому князеві та й вже; отже він не чув жадної охоти до своєї роботи і часто, стоючи над буквами в темній друкарні, він думав в той час про ліс, поле, волю, про козацтво і хапав не ту букву як слід: замість „буки“ ставив „како“, а замість „мислите“ — „ижцю“. А приходив спрощик або пан „левізор“ — і діставав Хведько за помилку ляпаса, стусана в спину або добру вуходранку. Зненавидів Хведько друкарню, а вже найбільше букви; от і став він їх таскати потихеньку з друкарні та віддавати козакам на кулі. Але він не чіпав „своїх“, славянських букв, якими друкувалися церковні книги, а тягнув „прокляту латинцю“ та „лядщину“, себто латинські та польські букви, і уживав їх на козацьку справу.

Омелько розглядав собі букви, як нараз загавкав пес Рябко і кинувся до воріт.

— Цю-цю, Рябко, на! — почулося за воротьми.

Глянула туди й його старша внучка та й... почервоніла. Дівоче серце сказало хто прийшов.

У двір увійшло двох хлопців.

— Ги-ги-ги-ги! — нараз заіржав оден з них, гарний парубок, з веселими сірими очима, та так добре заіржав, що навіть Рябко здивувався та хтів був загавкати.

— Тю на тебе! Що ти — здурів чи що? здивувався Омелько.

— Ні, дядьку — се я оконячився.

— А мат-тері твоєї... Як оконячився?

— Конем став, дядьку: от тепер й ий-ржу по конячому.

А я задом бо — сказав другий, чорня-

вий парубок. — Не підходьте, бо задом вдарю.

— Та що то на вас, гаспидові діти! — дивувався Омелько.

Всі підійшли до парубків і здивовано поглядали на них. Гарнесенька старша внучка Омелькова поглядала на одного з парубків і очі її робилися ласкавими. Стара Омельчиха, підпершилася рукою, хитала старою головою й собі усміхалася, шепочучи: „Ото дурні. Молоді ще, веселі“...

А тимчасом хлопці розказали, що вони іржуть, бо їх панови забаглося їх мов коні запрягати у візок.

— Ото воно до чого дійшло — тихо сказав козак. — Людей хрещених в коний обертають. — Потім, помовчавши, трохи, він спитав:

— Завіщо? се вас так?

— А за те, що в неділю не пішли до костьола, а до своєї церкви.

— Гм... А хочете хлопці, я навчу вас як на панах їздити? — повагом спитав він. Всі споглянули на него.

— Навчіть дятьку! — усміхнувся Грицько

— Отже навчу... Тільки сему вчать у нас на Запорожю — процідив він крізь зуби.

Парубки переглянули ся між собою — їх давно вже кортіло на Січ. Гарнесенька Одарочка на свого Гриця і закурила ся... Запорожець знов пакнув з люльки.

— Ходіть зі мною на Низ, до великого Лугу. Буде нам Січ матірю, Великий Луг батьком, а я буду вам дятьком.

Парубки знов переглянули ся між собою... Омелько мовчки сердито стукав по чоботу, а дівчина стояла біда блідесенька, хоч би кропелька крови на личку.

(Далі буде.)

Німеччина все ще настає на своїм, що вона платити не може

— Мимо поголосок про різні нові карі на Німеччину на случай несплати довгів яліянтам, правительство Вірта постановило вислати до аліантів ще одну ноту і в ній виложити широко, чому Німеччина не може сповнити своїх зобов'язань з мирових договорів.

— « » —

Скандальні сцени в мадярськiм парламенті

— Підчас дебати над бюджетом прийшло в мадярськiм парламенті до горячих перепалок межі мадярськими націоналістами та соціалістами.

Правдиве пекло в соймі почалося з того, що посол Пекар почав підчас промови нагадувати на муки, які приходилося з большевицьких рук переходити заложникам, даним мадярською буржуазією мадярським большевикам. У відповідь на се соціалісти наперед стали протестувати проти нарушування минушини, а далі зібралися покинути салью нарад демонстраційним походом. Тоді правительственні послі засукали рукави і напали соціалістів з кулаками. Прем'єр та його міністри кинулися межі борців розбороняти їх.

Наконець предсідателеви парламенту вдалося привернути лад, і Пекар міг докінчити свою промову, в котрій однак вже не говорив про болючі питання.

— « » —

Заворушення в Італії

— Хоч римський генеральний страйк, проголошений соціалістами для протесту проти нової акції фашистів, вже покінчився, мимо сього з усіх просто більших міст Італії доносять про поважні бійки межі фашистами та соціалістами.

— « » —

Знов голод в Китаю

— Американські ратункові товариства подають донесення своїх агентів, що в провінції Гуанан, 450 миль від Ганказ, починається знов ширити голоднеча, подібна до тамторічної.

Один полорожний каже, що

Вкінці звертає Дирекція Поліції увагу, що аж до часу доповнення цих умовин не може комітет розвивати акції під загрозою правних наслідків на случай не примінення до цього розпорядження.

Директор Поліції

Райнлендер.

Сучасне положення у Східній Галичині.

(З „Канадійського Українця“)

(Лист до Преосв. Єпископа Будки від одного священика зі Східної Галичини, привезений до Вінніпегу одною емігранткою).

Пишу це для розради і приємности, яку ми відчуваємо, коли можемо хочби поскаржитись і пожалуватись в тій тяжкій неволі, в яку ми тепер попали — перед тими, о котрих знаємо, що співчують нам. Почтою це зробити годі, бо цензура не пустила б нічого за границю, що Полякам не на руку — не то за границю, але і нищить всі листи з заграниці, що дають нам яку-таку надію на поліпшення нашої долі.

Певно, що найбільше интересує Вас доля нашої церкви. У нас не гаразд, бо всі села понад Збруч в промірі 10 кілометрів понижені, церкви поруйновані, будинки зметені з лица землі. Ще гірше діється на Стрипі і Липі, біля Галича. Польський уряд не хоче на церкви і взагалі на українські інституції нічого дати. Ми полишені цілком сами собі, а при тій великій дорожнечі, яка тепер у нас від нового року що раз то збільшається, — види на праву ситуації дуже трудні а навіть жадні. Правда, наряд наш дуже офірливий, дає багато, але то жерело вже зачинає висихати, бо польська шруба податкова, до того ще данина мільярдова, котру власне тепер стягають, висисає вже послідні засоби матеріальні у наших хліборобів. Як то виглядає — дам Вам короткий образець — як забираються і до кишень сильно зубожілого духовенства нашого. От Вам такий „окульник“ до громадської зверхности від скарбового інспектора.

Ч. 962. Дня 31. III., 192... —

На підставі звітів контрольних органів стверджено, що майже всі греко-католицькі парохі зглядно адміністратори не заплатили дотепер 1-ої рати надзвичайної державної данини, помимо того, що речнець платности тої рати вже минув. З огляду на те, що парохі уживають парохіяльної землі, пристосовується тут арт. 35 уст. Супроти того належить від них яко ужит, куючих взяти і стягнути таку рату (ходить тут не о якісь дрібні квоти, але о сотки тисяч — замітка автора.) Екзекуцію належить перепроводити негайно по одержанню цього обіжника, і то о скільки пан на-

наряд славно тримається, а ненависть до польського уряду росте в пропорції геометричній до тих надужить і утисків, які вже до одчаю доводять одиниці і треба дуже вгамовувати горячі голсови, щоби не деспускались скрайних річей, убійств і підпалів. Чи довго ще дасться це утримати — Бог знає... Тепер вся надія наша на Генуенську конференцію. Але чи буде що з того? Після моєї думки тільки Америка і Канада, себто наші емігранти нам допоможуть через свої уряди і їх натиски на Францію і Польщу, — інакше боюся, що в коротці прийде до шітфейнерства у нас, як бузшого терору, як тепер у нас. Бо що він є у нас вже й тепер і то великий, отім свідчать тюрми у Львові, де мучаться роками тисячі Українців без слідства і суду. А хочби і Антанта відділила нас від Польщі, — не легка це буде справа, бо Поляки уже зорганізували свою боюфку у Львові, по містах й селах. Вони добре уоружені і заосмотрені в французські прилади военні, чекають тільки поклику, щоби кинутись на безборонних „Українцув кабануф і гайдамакуф“ і справити їм кроваву лазню, як це го ми були свідками в році 1919 і 1920, де п'яні жовніри легіоністи польські би́ли нагаями мужиків і інтелігентів аж до смерти, а кількох священиків, як приміром о. Подляшецького, 80 літнього старця облили нафтою і спалили живцем, або його сотрудника д. Галібея з Монастирск повісили, подібно о. Нижанковського з Стрийщини і многих других, цілком невинно. Не говорю вже о рабунках, підпалах ітп. Бо це й тепер ще діється, хоч тільки в формі реквізицій військових, хоч війни нема. По селах над Збручем стоїть ще до нині по 70 жовнірів, котрі стережуть границі від большевиків, але ще більше граблять, як тамті і нема способу оборонитись від тих опікунів, бо хто писне слово, уже „вруг Польські“ і має жандармів польських на карку ітд. Таки у нас гаразди і такий спокій.

Такого добра мігбим Вам списати цілі томи. Та вибачайте мені. Ви вже десь умучились читаннем цього а я вже також, бо пишу в ночі по півночі. А завтра Великдень, та мушу, бо завтра виїзджають емігранти з дому, на сам Великдень. Бачите, яка гірка доля жене в світ за очі наших людей. І як би не то, що не пускають та великий кошт, здається виїхалоб пів Східної Галичини до Канади й Америки — якби так змогли, Тепер для наших людей Канада, то той справжний вимірний рай, до котрого тужить наш мужик.

А ще мушу вам оповістити, що нашого Митрополита у нас і інтелігенція й селяне обожають — здається так, як Поляки ненавидять, та публично пишуть в своїх газетах — тен здрайца — ренегат ітп. Тому дуже не порадно вертати в цей час нашому Митрополитови до Львова, бо певно-би його вбили або утродили. Бо здається уже він тепер винятний з під охорони права.

Відний Преосвящ. Боцян сидить у Львові... Поляки за жадну ціну не пуస్తать його

новинки, що тут побилися, там порізалися, а часто й на смерть пострілялися. Про таку стрілянину доносять нам з Понта Гросси, яка там лучилась в сам день торжества независимости Бразилії, день, який ціла Бразилія старалася як найгіднійше відсвяткувати. І справді, хоч всюди гарно те велике свято переводили, то однак П. Гросса не може тим похвалитись. І тому не тільки тамошне населення але і ціла дооколичність вельми тим огірчена і з погордою виражуєсь о тих, що ради пиянства таку неславу їм придбали.

Другий подібний випадок лучився в Прудентополі минушого тижня. Звісний Прудентопільцям Педро Шенберг, повертаючи з забави з своїм братом домів вже досить п'яним, почав свої вправи з револьвером (звичайні манери валентонів) так, що коли оруже випалило, куля поцілила в брата ранивши тяжко, котрий по двох днях муки, помер.

Українці беріть з того приміра березіться п'янствования, як найбільшого свого ворога!

— « » —

Купуйте календар „Праці“ на рік 1923.

Календар гарний і багатий змістом. Спішітьс'я з замовленнем, бо наклад не великий!

Вісти з „Укр. Союзу в Бразилії“

Дня 21. с. м. по богослуженню відбулись збори в цілі основання філії „Укр. Союзу“ на лінії Есперанса — Прудентополіс. Збори отворив о. Евстахій Турковид ЧСВВ. покликуючи на предсідателя зборів п. Василя Угрину, котрий покликав на секретара собі п. Т. Дильовського. Ціль організації, короткий перебіг статута вияснив о. Евстахій. Вписалось звич 50 членів і є надія, що впишесь ще далеко більше, бо кождий бачить, що однимцем жиючи до нічого не дійдесь.

До Виділу вибрано слідуючих: О. Евст. Турковид голова, п. В. Саміничин заст. голови, п. Василь

лі доносять про поважні обиди фашистами та соціалістами.

Знов голод в Китаю

— Американські ратункові товариства подають донесення своїх агентів, що в провінції Гунан, 450 миль від Ганказ, починається знов ширити голоднеча, подібна до тамтогорічної.

Один подорожний каже, що в однім китайським окрузі вмирає денно по 800 людей, а навіть діти обертаються в банди для рабунків, щоби роздобути поживу.

Здавленне ляхами комітету „ГОЛОДНІЙ УКРАЇНІ“

Понище за краєвими часописами подаємо переклад вимовного документу львівської дирекції поліції, яким припинено діяльність українського „Комітету Допомоги Голодуючій Україні“. Він звучить:

Дирекція поліції у Львові.

ч. 2611, II. р. 22.

Львів дня 23 червня 1922.

До

Вп. Основателів „Комітету Допомоги Голодуючій Україні“ на руки п. д-ра Кирила Студинського у Львові,

вул. Хмельовського.

На внесене тут зголошення про основи „Комітету Голодуючій Україні“ — Дирекція, Поліції повідомляє ВП. Основателів по думці рескрипту Львівського Воевідства Вид. през. з дня 21. червня 1922 ро. ч. 13221 222, що комітет цей буде міг розвинути намірену діяльність о скільки завяжеться як стоваришення по думці постанов закон з дня 15 падолиста 1867 дзд. ч. 134 та позатвердженню статута Воевідством дістане дозвіл на переведення акції збірок.

Дирекція Поліції взиває про те ВП. Основателів до предложення статута так центрального комітету як і місцевих комітетів в 5 примірниках відповідаючим постановам § 4 наведеного закону з тим що статут має містити постанову зазначаючи діяльність стоваришення як часову, значить, що стоваришення по сповненню свого завдання мусить бути розв'язане.

кі парохі згідно адміністратори не заплатили дотепер 1-ої рати надзвичайної державної данини, помимо того, що речнець платності тої рати вже минув. З огляду на те, що парохі уживають парохіяльної землі, пристосовується тут арт. 35 уст. Супроти того належить від них яко ужиткувати взяти і стягнути таку рату (ходить тут не о якісь дрібні квоти, але о сотки тисяч — замітка автора.) Екзекуцію належить перепровадити негайно по одержанню цього обіжника, і то о скільки пан начальник (накинений комісар Поляк — зам. автора) буде уважати за конечне при помочі краєвої поліції, зафантовані річи або також господарський інвентар (хлопам латинникам і мазурам не вільно брати — замітка автора) доставити до будинку скарбової каси в ціли продажі на ліцитації, й віддати до рук начальника громади, котрий в порозумінню з начальником каси зарядить продаж зафантованих рухомостей, згідно інвентаря. Всякі покликання парохів на внесені відклики, представлення й інші письма нич не обходять панів начальників і не можуть в жаден спосіб здержати екзекуційної акції. —

Підписав начальник інспекторату скарбового, старший радний скарбу, Миллер.

Таких документів й тим подібних тепер у нас повно, бо Поляки тримаються цієї засади, що „допукі хлоп і поп українські бендзє мял пенендзи, допути бендзє бутнем і зухвалим — пшето тшеба їм вичісціць кешене“ — і чистять на річ скарбу — на свєю користь і т. д. Приміром другим най буде отсе: Польські власти видали розпорядок, що нікому не вільно женитись до 36 років життя без позволення старости, згідно Намісництва. Це дало нагоду польським урядникам 1-о, інстанції брати за таку картку по 1000—10.000 марок від наших мужиків, кромі курят, масла, пшениці ітп.

Конець тому здирству положив аж самостійний крок „нашого духовенства, що дає шлюби без жадного позволення.

Митрополита нема серед нас. Єпископ Станиславівський зражений не має впливу, а нарід вимучений лихоліттем політичним шукає всюду хоть троха розради й потіхи в своїм горю та якоїбудь піддержки в тяжкій борбі на життє і смерть. Це не фраза а дійсність. У нас школи українські касують, а учителі гинуть з голоду, тисячі урядників, залізничників і інших не прийняті до служби, нидіють з родиками. Товариства Читальні ітп. замикають і розв'язують; часописи конфіскують і замикають за передуки з польських часописів.

Землю парцелюють поміж Мазурів, котрим будують нові цілі господарства [приміром в гусятинським повіті в Говилові, Хоросткові, Суходолі ітп. цілі села мазурські на ланах] а український хлоп, що перше робив і заробляв на хліб на лані, голодує бо не має де заробити, — а землі не дістане навіть за гроші. Певним польським патріотам, латинникам місцевим ще продадуть поле, але тільки по дуже високій ціні, до якої трудно доступити. (300,000 до 500,000 марок за морг). Правда наш

до котрого гужить наш мужик. А ще мушу вам оповістити, що нашого Митрополита у нас і інтелігенція й селяне обожають — здається так, як Поляки ненавидять, та публично пишуть в своїх газетах — тен здрайца — ренегат ітп. Тому дуже не порадоно вертати в цей час нашому Митрополитови до Львова, бо певно-би його вбили або утродили. Бо здається уже він тепер винятний з під охорони права.

Бідний Преосвящ. Боцян сидить у Львові... Поляки за жадну ціну не пустять його до Луцька... Волять схизму як „унітуф“, хоть це не перешкаджав їм рабувати і забирати церкви православні і церковні добра — приміром забрали все поле, 2,600 десятин і пів монастиря православного в Почаєві і посадили там, „своїх дзельних оброньцуф ойчизни і кресуф всходніх“. В Холмі забрали катедру православну (де лежить король Данило Галицький) і перемінили на костел.

Цікава була і конскрипція польська, котрій наші селяне славно опиралися і бойкотували, пр. в Острові коло Щирця з чисто українського, ба ні, греко-католицького села украли більшу половину і записали за римо-католиків і розуміється Поляків. Хоч правда, що у нас особливо польсько-українська війна зменчила о 2 — 3 процент населення, то Поляки зменчили його о цілих 15 — 20 процент, так що Львівське Воевідство уже має більшість польську, Тернопільське уже половину Поляків, а ще тільки Станиславівське виказує більшість українську, — але розуміється, все тетільки в статистиці польській, бо в дійсности так не є.

Вже мушу кінчити. Вибачте мені старому, що так розбалакався. Та жаль ваги не має. Не думайте однак, що ми вже руки і ума опустили. Ні, будемо боротися і боронемося аж до послідного. Бог дасть, побідимо, як не нині, то завтра — або хочби й за 10 літ. Допоможіть нам тільки чим можете у тяжкій борбі. Як не мож інакше, то хоть теплим добрим словом.

З Бразилії.

Дня 24. с. м. відбулось перше засіданне Виділу філії „Українського Союзу“ в Прудентополи. На засіданню явились усі пп. Виділові сего товариства. На засіданню обговорено много пекучих справ і є надія, що Виділ цієї філії сповнить як слід своє завдання, бо кождий охочо береться до праці.

Скільки нещасливих і сумних випадків спричиняє п'янствовање — горівка, то хіба ніхто не злічить. З усіх частий Бразилії часописі приносять нам раз-у-раз немили

п. Басилія утринна, котрий покликав на секретара собі п. Т. Дильовського. Ціль організації, короткий перебіг статута вяснив о. Евстахій. Вписалось звиж 50 членів і є надія, що впишешь ще далеко більше, бо кождий бачить, що одинцем жиючи до нічого не дійдешь.

До Виділу вибрано слідуючих:

О. Евст. Турковид голова, п. В. Семчишин заст. голови, п. Василь Музика секретар, п. Іван Кузишин касієр, пп. Іван Здебський, Михайло Костецкий, Іван Миськів виділові; пп. Олекса Гутковський, Ник. Гуралечка і Ник. Грицик контрольно-ри.

Народу зібралось много. Закінчено збори при ріжних дискусіях а вкінці співом „Ще не вмерла“ і „Ми гайдамаки“.

„НОВИЙ ПРЕМ'ЄР“

Під таким заголовком поміщує „Слово Полське“ характеристику нового польського прем'єра, з якої довідуємося, що:

Д-р Юліян Гнат Новак є з покликання ветеринарем і професором цього предмету на краківському університеті. Політично належав він постійно до групи краківських консерватистів — їм він завдячує усе-катедру, мандат до міської ради, участь в хліборобському товаристві комісаріят Кракова а тепер президентуру кабінету“.

„Пан Новак нікому ніколи води не закаламутить; ніколи він не мав власної думки, власної фізіономії, завсїди зумів бути зняряддям своїх опікунів, і що цікавіше — таким зняряддям, якого противники не бояться“.

„Заможний, привітний, заєдно усьміхнений, служить своїм автомобілем, не грізний для нікого мудрістю, індивідуальністю ані спритом — не мав ані ворогів, ані приятелів. Ніхто — а найменше хіба він сам — не припускав, щоби він міг бути хочби кандидатом на прем'єра.

Не маючи власної думки, програми, індивідуальности — буде він у військовій закордонній політиці пасивним зняряддям поручень Пілсудского, а у внутрішній політиці — Вітоса“...

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начинне кухонне і прочі зняряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніальні.

Випродані гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH
 Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná.

Федір Шнайдер
 — в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насіне лену і конопель, як також прядиво льняне і конопельне. Одно кильо насіня з лену платить по 400 рейсів; насіне конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кильо 1\$300 і більше.

Пишіть:
Theodor Schneider
 Portão Paraná

Або через посередництво Григорія Тарри — Портон.

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
 в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продуктва хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольнії Іраті.

Одинока українська фабрика цукорків
ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє ріжнородні цукорки ріжного смаку і зовнішньої форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она стигне від двох місяців спішить з замовленнями. По цукорки пішіть і голосіть ся до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

Cirurgião Dentista
BELMIRO DE OLIVEIRA

ФАБРИКА КАВИ

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА
 у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші зняряди господарські — рільничі, як також ріжного рода матерій, від найкращих до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи соломяні витки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начинне кухонне, залізо, машини до шитя, порошок, шріт, фугети, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до ф. рб. свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандьскова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольоніальні.

Wasilio Waitovycz
 Prudentopolis Paraná

На продаж дім і дві льоти в Дорізоні. В новім, гарнім домі находиться пекарська піч, відповідна для пекара; добрий фронт — 100 мтр. відголовної вулиці, близько церкви. Інтересовані зголосяться до Гната Милика в Дорізоні.

BEBAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA POSTAL 246. TELEPHONE 454.

(MARCA REGISTR)

Atlantica Luzitana
 Curitiba — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвасеу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗІ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

До Вп. П. Купців!

Поручаю всім знаменитий атрамент — марка *Tucano*, який продаю по зниженій ціні, а саме:

Звичайна шкільна флишочка	\$200 р.
Більша " "	\$500 р.
Чверть літри	1\$500 р.
Пів "	2\$500 р.
Літра	4\$500 р.

Атрамент сухий (в порошках)
 на одну літру (*Tucano*) . . . . . 3\$000
 " " " (*Escolar*) . . . . . 2\$000

По тій ціні продаєсь тільки по купцям. Висилка на кошт покуців. Слати гроші наперед, або разом з замовленням; в противнім разі не висилаєсь.

Адреса. **Nicolau Gadomsky, Rua 24 de Maio, 39. — Curitiba.**

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

Подаю до відома моім клієнтам і приятелям, — що я закупив тепер велике стадо худоби і тому можу знизити ціну на мясо як слідує:

1 клгр. мяса без костей	1\$000
1 " " з костью	\$800

Ковбаси добрі — свіжі 1 клгр. 1\$400

Посідаю на складі також правдиві голян-дерські оселедці. Для купуючих в більшій скількості, значний опуст.

VENCESLAU GRUS, Prudentopolis — rua V. Machado

Досі у Парані не було української фабрики цукорняків. Це буде від двох місяців спішить з замовленнями. По цукорки пішіть і голосіть ся до ІВАНА КУЧНОГО в Куритибі.

Cirurgião — Dentista
BELMIRO DE OLIVEIRA
 Prudentópolis — Paraná

Цей дентист — хірург, який перебувати-
 ме лише через короткий час у Прудентопо-
 ли, рве зуби без болю, виконує всякі робо-
 ти дентистичні, як: чищення зубів, пльом-
 бовання, вставлюване штучних і т. д. а все
 по цінах уміркованих.
 Години офісові: 8—11 з рання; 2—5 по
 полудни.

ФАБРИКА КАВИ
S. JOÃO
 Antonio Candido Cavalim
 Iraty — C. № 21 — Paraná

Панове купці! Коли хочете набути доб-
 рої і смачної кави, чистої і без домішок
 зайдіть до нас, а не пожалуйте. Кожний
 любить добру каву, проте і радо будуть
 купувати її у вас.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
ІВАНА КУЧМИ

Маємо на складі різнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начине,
 кухонне, напیتی краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі.
 Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завсїгда лиш своїх!

CASA „DNISTER“
 de João Kutchma

Rua Vidzconde e Nacar — União da Victoria — Paraná

PHARMACIA POPULAR
 — de —
O. Santos Pacheco
 Prudentópolis — Paraná

Великий склад дрогуерії і хемічних про-
 дуктів. Можна набути різні ліки гомеопатичні та інші ліки на різні хвороби.
 Ціни догідні.

Dr. ROMULO CARDILLO
 Clinica medica e cirurgica

Лічить недуги мушин і женщин так внут-
 рішні як і зовнішні. Приймає недужих від
 8—11 год. рано і від 2—5 по полудни.
 Мешкає при улиці Dr. Vicente Machado.

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР
CURITYVA
 Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.
 Посторонніх слабих приймає на лічене і добут у своїй клініці. Лічить луча-
 ми „Roentgen“. Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопо-
 вих, та великих інших оглядин крові в слабостях внутренних.
 Порада устно і лисово. — Мож розмовитись по українськи.

Atlantica *Lazitana*
Curitibana — Porter

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
Костя Одрецького
 В АНТОНІЙО РЕБОУСАС — ПА-
 РАНА.

Один з найбільших і найстар-
 ших склепів в цілім муніципію Іраті.

Продаю товари різнородні — яких
 справді хто забажає — фазенда; залізо;
 знаряди домашні, кухонні, і усе, що по-
 трібно до ужитку домашнього і рільни-
 чого.

**НАШИТКИ РІЗНОРОДНІ. — СКУПО-
 ВУЮ ГЕРВУ.**

На складі: кава, цукор, усі споживчі
 товари. Капелюхи, стрільні артикули, ок-
 раси зі золота як: брошки, перстені, лан-
 цушки до годинників і т. д.

Чого Вам треба — купите і будете
 вдоволені.

Konstantino Odrecky.
 Antonio Rebouças — Paraná.

ПЕРША І НАЙСТАРША ТОРГОВЛЯ В АНТОНІО ОЛІНТО

Теодора Шнира

посідає на складі все, що входить в т. з. Secess e Molhados
 а іменно: різнородної якості полотне, фазенти і армаріньос,
 хустки, коси, капелюхи, каземіри, готові убрания, начина кухонні,
 рільничі знаряди, всілякі обува так для мушин як для женщин,
 різні річі з римарських і ковальських виробів. Має також все на
 складі найліпшої марки, муку, каву, цукор, сіль, перець, нафту,
 срілки і преріжна всячина.

Рожні напیتی, почавши від таной, але міцно: мов оковита,
 горівки, а скінчивши на дурогих винах. — Купую все і продаю
 все. — Ціни як найдешевші. Українці з А. Олінто памятайте на
 клич: „Свій до свого“; Тому не оминайте свого котрий нераз з
 Вами ділив добре і эле і не в одній помагав.

ALFREDO SCHNYER

Estação de Canivete

col. Antonio Olynto,

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в
 котрім мож набути всего — добре і тане
 Маємо всякі матерії, капелюхи, убрания
 готові, пали парасолі, як також всякого
 рода заліззя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і
 мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше
 як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі
 продукта кольоніяльні.

Памятайте, що вже раз треба поняти
 сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем
 Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах війскових,
 а раді би себе звільнити від війська повинні
 задалегіть виробити звільнене. Час на се
 виходить до 15. листопада. З тими рекі-
 рементами удавайтеся до п. В. Лопатюка
 Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер
 увільнить. Представте свої причини, та не
 відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич:
 „Свій до свого з всіми потребами!“

НАЙЛУЧШЕ ПИВО
ВИРОБЛЯЄ
Cervejaria
„Cruzeiro“

Подаєсь до відома, що
 купуєсь також ячмінь.
 Curitiba — Paraná c. p. 180

В. Кун і Син.
 Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці кап-
 флашковых, купую всякі продукта крає-
 ві, пролаж гуртовва і деталічна.

W. Kuhn & Filho,
 Guajuvira — Paraná

Печатня до. Василиян в Прудентополи